سرفصل دروس رشته تفسیر و علوم قرآن

سطح (۲)

عنوان درس : آشنایی با قرآن کریم (۲ – ۱)	شماره درس: ردیف ۱

مقدار ساعت : ۱۲۸

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : آشنایی با محتوا و مضامین قرآن کریم از اول تا آخر ، به صورت ترتیبی با حذف مطالب تکراری

سر فصل ها :

دانش پژوهان در نیم سال اول چهار جزء، در نیم سال دوم شش جزء ، در نیم سال سوم هفت جزء ، در نیم سال چهارم هفت جزء ، در نیم سال پنجم ،شش جزء قرآن کریم را به ترتیب از روی تفاسیر مختصر زیر مطالعه و در کلاسها رفع اشکال آن شرکت می کنند و در آخر هر نیم سال ، در امتحان آن درس شرکت می کنند.

بدیهی است سوره هایی که در دوره عمومی خوانده شده و یادر مقطع عمومی ، در درس تفسیر ترتیبی خوانده خواهد شد حذف می شود.

استاد در کلاس رفع اشکال – که بهتر است هر هفته یک جلسه برقرار شود به ابهامات طلاب ، پاسخ می دهد و بر کیفیت و کمیت کار ، نظارت می کند

روش تدریس : استاد محور

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۵	---	۱۵	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی :

۱ خلاصه المیزان /کمال شاکر / انتشارات اسلام /۱۳۷۹

۲ -مقدمات سوره ها از تفسیر نمونه /مکارم ناصر/مدرسةالإمام امیرالمؤمنین(ع) /بهار ۱۳۷۳

۳ -انتهای تفسیر مراغی/ احمد مصطفی مراغی/داراحیاء التراث العربی/۱۹۸۵ میلادی

فرعی :

۱ - تفسیر الاثری /معرفت/موسسه التمهید/۱۳۸۳

۲ -مفردات الفاظ القرآن/راغب اصفهانی/دارالقلم/۱۴۱۲

۳ -شرح و تفسیر لغات قرآن/جعفر شریعتمداری/آستان قدس رضوی/۱۳۷۲

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر ترتیبی (۱)	شماره درس: ردیف ۲

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد.

هدف : ایجاد توان بهره گیری از آیات جزء اول قرآن کریم و شناخت محتوا و مضامین آن از تفسیر الکاشف مغنیه

سر فصل ها : جزء اول تا آیه ۱۴۱ سوره بقره از تفسیر الکاشف

روش تدریس : توضیحی:

۱ - انتقال مستقیم اطلاعات با استفاده از مطالب چاپی(کتاب و جزوه) یا بوسیله سخنرانی

۲ - توضیح مطالب درسی کتاب، جزوه و ... برای دانش پژوهان توسط استاد

۳ -ارائه ی اصول و راه حل مسائل توسط خود استاد

۴ - تفاوت روش توضیحی و روش سخنرانی :

بیان مطلب در روش توضیحی توسط استاد از متون نوشتاری

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : الکاشف /محمد جواد مغنیه/دارالعلم للملایین/۱۹۹۰

منابع:

اصلی: ----

فرعی:

۱ - آلاء الرحمن /شیخ محمد جواد بلاغی /موسسه البعثه/۱۳۵۲

۲ - تفسیر نمونه /آیت الله مکارم/دارالکتب الإسلامیة/۱۳۷۲

۳ - منشور جاوید/ آیت الله سبحانی/دارالقرآن/۱۳۶۹

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر ترتیبی (۲)	شماره درس: ردیف ۳

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : ایجاد توان بهره گیری از آیات ۱۴۲ بقره تا ۲۰ آل عمران و شناخت محتوا و مضامین آن از تفسیر الصافی

سر فصل ها : از آیه ۱۴۲ سوره بقره تا ۲۰ سوره آل عمران از تفسیر الصافی

روش تدریس : توضیحی:

۱ - انتقال مستقیم اطلاعات با استفاده از مطالب چاپی(کتاب و جزوه) یا بوسیله سخنرانی

۲ - توضیح مطالب درسی کتاب، جزوه و ... برای دانش پژوهان توسط استاد

۳ -ارائه ی اصول و راه حل مسائل توسط خود استاد

۴ - تفاوت روش توضیحی و روش سخنرانی :

بیان مطلب در روش توضیحی توسط استاد از متون نوشتاری

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : تفسیر صافی/ملامحسن فیض کاشانی/موسسه الاعلمی للمطبوعات/۱۹۸۲

منابع:

اصلی: ----

فرعی:

۱ - تفسیر کنز/ میرزامحمد المشهدی/موسسه النشر الاسلامی/۱۴۰۷

۲ - تفسیر نورالثقلین/علی بن جمعه العروسی الحویزی/اسماعیلیان/۱۳۷۰

۳ - تفسیر البرهان/سید هاشم بحرانی/دار احیاء التراث/۱۴۲۹

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر ترتیبی (۳)	شماره درس: ردیف۴

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف : ایجاد توان بهره گیری از آیات ۲۰ آل عمران تا ۷ نساء و شناخت محتوا و مضامین آن از تفسیر الکشاف

سر فصل ها : تفسیر آیه ۲۰ سوره آل عمران تا ۷ سوره نساء از تفسیر الکشاف

روش تدریس : توضیحی:

۱ - انتقال مستقیم اطلاعات با استفاده از مطالب چاپی(کتاب و جزوه) یا بوسیله سخنرانی

۲ - توضیح مطالب درسی کتاب، جزوه و ... برای دانش پژوهان توسط استاد

۳ -ارائه ی اصول و راه حل مسائل توسط خود استاد

۴ - تفاوت روش توضیحی و روش سخنرانی :

بیان مطلب در روش توضیحی توسط استاد از متون نوشتاری

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : تفسیر کشاف /زمخشری/دارالکتب العربی/۱۴۰۶

منابع:

اصلی: ----

فرعی:

۱ -جوامع الجامع /مرحوم طبرسی/مرکز مدیریت حوزه/۱۳۷۱

۲ -تفسیر بیضاوی/ابی سعید شیرازی بیضاوی/ موسسه الاعلمی للمطبوعات/۱۴۱۰

۳ -بحرالمحیط/ابوحیان اندلسی/دارالفکر/۱۴۱۲

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر ترتیبی (۴)	شماره درس: ردیف ۵

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف : ایجاد توان بهره گیری از آیات ۷ تا ۶۷ نساء و شناخت محتوا و مضامین آن از تفسیر التبیان

سر فصل ها : تفسیر آیات ۷ تا ۶۷ سوره نساء از تفسیر التبیان

روش تدریس : توضیحی:

۱ - انتقال مستقیم اطلاعات با استفاده از مطالب چاپی(کتاب و جزوه) یا بوسیله سخنرانی

۲ - توضیح مطالب درسی کتاب، جزوه و ... برای دانش پژوهان توسط استاد

۳ -ارائه ی اصول و راه حل مسائل توسط خود استاد

۴ - تفاوت روش توضیحی و روش سخنرانی :

بیان مطلب در روش توضیحی توسط استاد از متون نوشتاری

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : تفسیر تبیان/مرحوم طبرسی/مکتبه الاعلام الاسلامی/۱۴۰۹

منابع:

اصلی: ----

فرعی:

۱ مجمع البیان / مرحوم طبرسی/ موسسه الاعلمی للمطبوعات/۱۴۱۵

۲ روض الجنان/ابوالفتوح رازی/انتشارات کتابخانه آیت ا... مرعشی نجفی/۱۴۰۴

۳ تفسیر المیزان / علامه طباطبائی/دفتر انتشارات اسلامی/۱۴۱۷

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر ترتیبی (۵)	شماره درس: ردیف ۶

مقدار ساعت : ۶۴

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : ایجاد توان بهره گیری از آیات ۶۷ تا آخر نساء و شناخت محتوا و مضامین آن ازتفسیر المیزان

سر فصل ها :

تفسیر سوره نساء از آیه ۶۷ تا آخر سوره از تفسیر المیزان

روش تدریس : توضیحی:

۱ - انتقال مستقیم اطلاعات با استفاده از مطالب چاپی(کتاب و جزوه) یا بوسیله سخنرانی

۲ - توضیح مطالب درسی کتاب، جزوه و ... برای دانش پژوهان توسط استاد

۳ -ارائه ی اصول و راه حل مسائل توسط خود استاد

۴ - تفاوت روش توضیحی و روش سخنرانی :

بیان مطلب در روش توضیحی توسط استاد از متون نوشتاری

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور ، پاورپونت و ...)

متن آموزشی : تفسیر المیزان / علامه طباطبائی/دفتر انتشارات اسلامی/۱۴۱۷

منابع:

اصلی: ----

فرعی:

۱-المنار /رشید رضا/دارالمعرفة/۱۳۷۸

۱ - تسنیم /جوادی آملی/نشر اسراء/۱۳۷۸

۲ - فی ظلال القرآن/دارالشروق/۱۴۰۲

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : تفسیر موضوعی (۱) - (خداشناسی)	شماره درس: ردیف۷

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد.

هدف : شناخت خدا و صفات و مراتب توحید از منظر قرآن کریم ، با روش تفسیر موضوعی

سر فصل ها :

الف: کلیات (خداشناسی در نصوص – بررسی میزان توجه قرآن به اصل خدا شناسی – شیوه مطالعه آیات قرآن در زمینه خدا شناسی – بررسی پیشینه بحث و آشنایی با اهم منابع

توحید از منظر قرآن با توضیح و بیان تفاوت های بین توحید در قرآن با توحید در کلام، توحید در فلسفه ، توحید در عرفان و....

ب: ارزیابی راههای خدا شناسی از دیدگاه قرآن (فطرت – شهود – طبیعت و...)

ج: شناخت توحید و شرک: اقسام توحید و مراحل آن ، (در سه حوزه (تکوین ، تشریع و تربیت) توحید افعالی و عبادی

د: اسماء و صفات الهی در قرآن

ی: ظرفیت های توحید در قرآن (سور مکی و مدنی و ...)

هـ- عدل الهی با تاکید بر شبهات مربوطه به آن (عدل الهی در تکوین و تشریع و...)

و: عدالت و صفات الهی (ربوبیت ، مالکیت، رازقیت و ....)

شیوه تدریس : تلفیقی ، استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	**۲۰**	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی:

۱ تهیه جزوه توسط استاد با استفاده از المیزان علامه طباطبایی،

۲ الالهیات ج ۱و۲ آیت الله سبحانی، موسسه النشر الاسلامی/۱۴۱۵

۳ منشور جاوید آیت الله سبحانی ج ۲ ، انتشارات توحید/۱۳۶۰

فرعی :

۱ -معارف قرآن ج ۱ آیه الله مصباح، موشسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی/۱۳۷۹

۲ -پیام قرآن ج ۳و۴ / مکارم ناصر/مدرسةالإمام امیرالمؤمنین(ع) /بهار ۱۳۷۴

۳ -توحید در قرآن ج ۲ آیت الله جوادی، اسراء ۱۳۸۳

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تفسیر موضوعی (۲) - (نبوت)	شماره درس: ردیف ۸

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : تفسیر موضوعی (۱)

هدف : آشنایی با مباحث نبوت عامه(ویژگی ها، وظایف و اختیارات، آثار و فوائد) ونبوت خاصه (جهان شمولی، حقانیت و خاتمیتدین اسلام) از منظر قرآن کریم، با روش تفسیر موضوعی

سر فصل ها :

الف: کلیات

۱ - شمار پیامبران نامبرده در قرآن

۲ - جایگاه پیامبر شناسی از نگاه قرآن

۳ -بررسی تفاوت واژه نبی، رسول اولوالعزم در قرآن

۴ - پیشینه بحث و معرفی اهم منابع درس

ب: نبوت عامه (شناخت پیامبران)

اول: اهداف بعثت پیامبران

۱ - دعوت به توحید ، مبارزه با طاغوت ، آزادی مردم ، تبیین شریعت ، تعلیم ، تربیت انسان‌ها

۲ - اقامه قسط و عدالت اجتماعی ، رفع مرافعات و منازعات

۳ -اتمام حجت الهی ، انذار و تبشیر

دوم: اشاره‌ای به اوصاف پیامبران در قرآن

۱ - عصمت ، علم ، تلقی وحی

۲ - معجزه (اشاره‌ای به تفاوت معجزه، کرامت، سحر)

ج: نبوت خاصه (شناخت پیامبر اسلام(ص)

۱ - دسته بندی آیات نازل شده در شأن پیامبر (ص)

۲ - آیات مربوط به تاریخ زندگی پیامبر (ص)

۳ -اوصاف پیامبر (ص) در قرآن

۴ - آیات مربوط به تکریم مسلمانان نسبت به حقوق پیامبر (ص)

۵ - آیاتی بظاهر عتاب آلود نسبت به پیامبر (ص)

۶ - آیات راهبردی برای پیشرفت پیامبر (ص) .

۷ - آیات مربوط به خانواده پیامبر (ص) در قرآن

۸ - آیات مربوط به معجزات پیامبر(ص)

۹ - ویژگی‌های رسالت پیامبر (ص) (جهانی بودن، جاودانگی و خاتمیت)

شیوه تدریس : تلفیقی

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
---	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی

جزوه استاد با استفاده از: پیام قرآن، ج۷و۸ آیت الله مکارم / مدرسهٔ الإمام امیرالمؤمنین ۱۳۷۵ و منشور جاوید ج ۵ ، آیت الله سبحانی/دفتر تبلیغات ۱۳۶۶

فرعی:

۱ - الالهیات، آیت الله سبحانی، ج۲/مدرسه نشر اسلامی ۱۴۱۵

۲ - معارف قرآن، آیت الله مصباح، ج۲ / مدرسه امام خمینی ۱۳۷۹

۳ - تفسیر موضوعی آیت الله جوادی، ج۷-۱۰ / اسراء ۱۳۷۶

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تفسیر موضوعی (۳) (انسان شناسی و معاد)	شماره درس: ردیف ۹

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : تفسیر موضوعی (۱)

هدف : شناخت حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی های آن ، از منظر قرآن کریم ، با روش تفسیر موضوعی

سر فصل ها :

الف: کلیات

۱ - مفهوم معاد و برزخ در لغت و اصطلاح

۲ - تاریخچه بحث معاد و معرفی اهم منابع

۳ -جایگاه معاد در قرآن

۴ -شیوه‌ی ارائه و تحلیل قرآنی معاد

۵ -اشاره‌ای به دلایل قرآنی معاد

۶ -نام‌های قیامت در قرآن و تحلیل مختصری پیرامون این اسامی

ب: مرگ و مسائل مربوط به آن از دیدگاه قرآن

ج: حیات برزخی

شواهد قرآنی حیات برزخی(عذاب آل فرعون، حیات شهداء و...)

د: حوادث آستانه قیامت (اشراط الساعه مثل نفخ صور و دگرگونی نظام عالم و...)

هـ: صحنه‌های قیامت

حشر خلایق، اعطا نامه‌های اعمال، محاسبه اعمال، طبقه بندی مردم (اصحاب یمین و شمال)

و: بهشت و جهنّم در قرآن

۱ - حقیقت بهشت و دوزخ

۲ -نام‌ها و اوصاف بهشت

۳ -نعمت‌های مادی و معنوی بهشت

۴ -اوصاف بهشتیان در قرآن

۵ -نام‌ها و اوصاف دوزخ

۶ - عذاب‌های مادی و معنوی جهنّم

۷ -اوصاف دوزخیان در قرآن

۸ -رابطه عمل با پاداش و کیفر (تجسّم اعمال)

روش تدریس : تلفیقی

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
---	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی

جزوه استاد با استفاده از جزوه استاد با استفاده از: پیام قرآن، ج ۷و۸ آیت الله مکارم / مدرسهٔ الإمام امیرالمؤمنین ۱۳۷۵ و منشور جاوید ج ۵ ، آیت الله سبحانی/دفتر تبلیغات ۱۳۶۶

۱ - المیزان /علامه طباطبائی/دفتر انتشارات اسلامی/۱۴۱۷

۲ - پیام قرآن ج۵و۶ / آیت الله مکارم / مدرسهٔ الإمام امیرالمؤمنین ۱۳۷۵

فرعی:

۱ - تفسیر موضوعی قرآن مجید(معاد ج ۴و۵) /آیت الله جوادی آملی /اسراء ۱۳۸۲

۲ -عقاید اسلامی ج ۲ /امامی و آشتیانی/سازمان تبلیغات ۱۳۶۷

۳ -معاد /آیت الله مطهری/مجموعه آثار ج ۴ / موسسه صدرا ۱۳۷۷

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تاریخ و علوم قرآن	شماره درس: ردیف۱۰

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت اصطلاحات و مباحث مهم علوم قرآن و شناخت چگونگی جمع آوری ، تدوین و سیر تطور قرآن کریم

سرفصل ها:

الف: کلیات: بیان جایگاه بحث تاریخ قرآن و ارزش آن و روش بحث و سیر تاریخی مبحث و کتابشناسی آن.

ب: نزول قرآن: عنوان قرآن و اسامی دیگر آن و اشاره‌ای به وحی و اقسام آن و کیفیت نزول و تعداد آن و بحث تاریخی مکی و مدنی.

ج: اجزاء قرآن: تقسیمات قرآن تعداد حروف، کلمات، آیات، سور و اجزاء و احزاب، نامگذاری سوره‌ها و ترتیب آنها.

د: قرائت قرآن: اشاره‌ای به محل اقراء و قرائت، ظهور قراء و قرائت‌ها و سلسله قراء تا عاصم.

هـ: کتابت قرآن: نویسندگان وحی، اُمّی بودن پیامبر(ص)، نوشت‌افزارهای عصر نبوی، سیر تاریخی نقطه و اعجام قرآن.

و: تدوین قرآن:

۱ - جمع قرآن در عهد نبوی

۲ - جمع قرآن در عهد علوی و ویژگی‌های مصحف امام علی(ع)

۳ -جمع قرآن در عهد خلفا (از ابوبکر تا عثمان) و توحید مصاحف

ز: خط قرآن: سیر تطور آن تا چاپ قرآن(بررسی وضعیت کنونی خط و چاپ)

روش تدریس : تلفیقی

استفاده از چند شیوه برای ارائه‌ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع :

اصلی در : تاریخ قرآن:

۱. البیان، آیت الله خوئی (مبحث جمع قرآن)/دارالزهراء ۱۴۰۱

۲. تاریخ قرآن/آیت الله معرفت /انتشارات سمت ۱۳۸۸

اصلی در : علوم قرآن

۱. التمهید آیت الله معرفت/موسسه النشر الاسلامی/۱۴۱۵

۲. علوم القرآن آیت الله حکیم /مجمع العلمی الاسلامی/۱۴۰۳

فرعی در تاریخ قرآن:

۱ -تاریخ القرآن، ابوعبدالله زنجانی/منظمه الاعلام الاسلامی/۱۴۰۴

۲ -پژوهشی در تاریخ قرآن، دکتر سید محمد باقر حجتی/دفتر نشر فرهنگ اسلامی/۱۳۷۸

۳ -تاریخ قرآن دکتر رامیار/امیرکبیر ۱۳۶۹

فرعی در علوم قرآن

۱ -علوم قرآن، آیت الله معرفت/ التمهید ۱۳۷۸

۲ -درسنامه علوم قرآنی، جوان آراسته / دفتر تبلیغات ۱۳۸۰

۳ -علوم قرآنی از دیدگاه علامه بلاغی /امیر رضا اشرفی/ موسسه امام خمینی ۱۳۹۱

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تاریخ تفسیر و مفسران	شماره درس: ردیف۱۱

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف : شناخت سیرتطوّر تفسیر ازعهد رسالت تاکنون ، همراه با معرفی مهم ترین مفسران وتفاسیرشیعه واهل سنت

سرفصل ها :

الف: کلیات:

اشاره‌ای به تعریف تفسیر و اهمیت مبحث و کتابشناسی:

۱ - تفاسیر قرن اول و دوم

الف: تفسیر در عهد رسالت

ب: مفسران صحابه و ویژگی‌های تفسیری آنان

ج: مفسران تابعین و ویژگی‌های تفسیری آنان

د: نقش ائمه(ع) در تفسیر و ویژگی‌های راهبردی روایات تفسیری آنان.

۲ - تفاسیر قرن سوم و چهارم

الف: تفاسیر شیعه (مثل تفسیر فرات کوفی، عیاشی، قمی و...)

ب: تفاسیر اهل سنت (مثل تفسیر جامع البیان طبری و...)

۳ - تفاسیر قرن پنجم و ششم: (دوره رشد تفسیر اجتهادی)

الف: تفاسیر شیعه (مثل تبیان، مجمع البیان و تفسیر ابوالفتوح و...)

ب: تفاسیر اهل سنت(مثل‌کشاف، زمخشری، تفسیر کبیر فخر رازی و...)

۴ - تفاسیر قرن هفتم تا نهم: (دوره رکود تفسیر و بررسی علل آن)

۵ - تفاسیر قرن دهم تا سیزدهم: (دوره بازگشت به تفسیر روائی)

الف: تفاسیر شیعه (مثل تفسر البرهان، نورالثقلین، صافی و...)

ب: تفاسیر اهل سنت (مثل درّالمنثور و...)

۶ - تفاسیر قرن چهاردهم و پانزدهم، (دوره تجدید حیات تفسیر)

الف: تفاسیر شیعه (المیزان، نمونه و...)

ب: تفاسیر اهل سنت (فی ضلال، المنار و...)

روش تدریس : **تلفیقی**

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی :

۱ -جزوه استاد

۲ -التفسیر والمفسرون/ آیت الله معرفت/جامعهٔ الرضویهٔ/۱۴۱۸

۳ -تاریخ تفسیر / استاد بابایی/پژوهشگاه حوزه و دانشگاه/۱۳۸۷

فرعی:

۱ - التفسیر والمفسرون / دکتر ذهبی/مکتبهٔ وهبه/۱۴۲۱

۲ -طبقات مفسرین شیعه/ عقیقی بخشایشی/ نوید اسلام ۱۳۸۲

۳ -آشنایی با تفاسیر قرآن مجید و مفسران، آیت الله استادی /قدس /۱۳۸۳

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : مبانی و قواعد تفسیری	شماره درس: ردیف ۱۲

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مبانی ، اصول ، قواعد، ضوابط و مراحل تفسیر صحیح قرآن کریم

سرفصل ها :

الف: مبانی و اصول تفسیر

- **معنای لغوی و اصطلاحی تفسیر**
- **معنای لغوی و اصطلاحی مبانی و اصول تفسیر**
- **تفاوت مبانی و اصول**
- **مصادق مهم**
- **ضرورت و اهمیت**

ب: قواعد و ضوابط تفسیر

- **معنای لغوی و اصطلاحی**
- **نسبت قواعد و ضوابط با مبانی و اصول**
- **ضرورت و اهمیت**
- **مصادق مهم**

ج: اقسام و مراحل تفسیر

- **تفسیر تقلیدی و ضابطه آن**
- **تفسیر اجتهادی و مراحل فرایند آن**

روش تدریس : **تلفیقی**

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	---	۲۰	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی

۱ - **فصل اول بررسی مکاتب و روش های تفسیری / علی اکبر بابایی/پژوهشگاه حوزه و دانشگاه/۱۳۶۸**

۲ -**دائره المعارف قرآن کریم ج۸ (مدخل های: تفسیر / کلیات مبانی تفسیر ، قواعد تفسیر ،)/دانشگاه قم /۱۳۸۸**

فرعی:

۱ - **مبانی تفسیر قرآن – مودب سیدرضا / دانشگاه قم ۱۳۸۸**

۲ -روش ها و گرایش های تفسیری- علوی مهر/ اسوه ۱۳۸۱

۳ -درسنامه روش ها و گرایش های تفسیری/ رضائی اصفهانی/ مرکز جهانی علوم اسلامی ۱۳۸۹

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : بلاغت قرآن	شماره درس: ردیف ۱۳

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : شناخت فصاحت ، بلاغت، آرایه های ادبی و زیبایی های گفتاری آیات قرآن کریم

سرفصل ها

الف : علم معانی

۱ . تعریف بلاغت – تاریخچه - اقسام (معانی ، بیان ، بدیع) - کتابشناسی ....

۲ . تعریف و تقسیمات خبر انشاء و اغراض متکلم از هر یک از آنها

۴ . مقتضای حال (واقعی و تنزیلی (التفات – اظهار در مقام اضمار – اضمار در مقام اظهار)

۵ . احوال اجزای کلام (مسند – مسند الیه – قیدها)

۵/۱ . حذف و ذکر أجزاء کلام

۵/۲ . تعریف و تنکیر اجزاء کلام

۵/۳ . تقدیم و تأخیر اجزاء کلام

۵/۴. اسم یا فعل شدن مسند

۷ . قصر (تعریف – ادات - انواع – غرض کلام)

۸ . ایجاز و اطناب و مساوات

ب : علم بیان

(تشبیه - مجاز و استعاره – کنایه)

ج : علم بدیع

(ایهام (توریه) - استطراد - مقابله و طباق - مراعاه النظیر – ائتلاف اللفظ مع اللفظ او المعنی - ارصاد – ادماج – تجرید – مشاکله – طی و نشر – جمع و تفریق و تقسیم - مبالغه – جناس – سجع – ترصیع – اقتباس – تخلص –

روش تدریس : **تلفیقی**

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	۸	۱۲	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی

۱. مختصر المعانی/التفتازانی / دار الحکمه

۲. بدیع القرآن /ابن ابی الاصبع/انتشارات آستان قدس رضوی/۱۳۶۸

فرعی :

۱ . دلائل الاعجاز /عبدالقاهر/دارالمعرفة/۱۴۱۵

۲ . المیزان علامه طباطبائی/دفتر انتشارات اسلامی/۱۴۱۷

۳ . مجمع البیان مرحوم طبرسی/ موسسه الاعلمی للمطبوعات/۱۴۱۵

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تجزیه و ترکیب قرآن ۱و۲	شماره درس: ردیف۱۴

مقدار ساعت : ۴۸

نوع درس : نظری و عملی

پیش نیاز : ندارد.

هدف : افزایش توان تطبیق قواعد صرف و نحو بر آیات قرآن کریم، به منظور فهم دقیق آیات، با تاکید بر غریب آیات القرآن

سر فصل ها :

الف: تبیین ضرورت ،جایگاه، تاریخچه و منابع ادبیات در فهم قرآن

ب: آیات متضمن نکات ادبی (ساختار جمله و ارتباط آنها با یکدیگر)

ج: آیات دارای ترکیبهای مختلف (مثل آیه وجوه یومئذ ناظره و آیه وضو)

د: بیان متون ادبی تفسیری منتخب مثل بخش الاعراب مجمع البیان و...

روش تدریس : **تلفیقی**

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	۵	۱۵	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی:

۱ - الدر المصون /سمین حلبی / دارالکتب العلمیۀ / ۱۴۱۴

۲ - مجمع البیان(مبحث الاعراب) مرحوم طبرسی/ موسسه الاعلمی للمطبوعات/۱۴۱۵

فرعی:

۱ -اعراب القرآن و بیان/ درویش/ دار ابن کثیر/۱۴۱۲

۲ -الجدول/محمود صافی / انتشارات مدین/۱۴۱۴

۳ -اعراب القرآن/ابن النحاس / دارالکتب العلمیه ۱۴۲۱

محل امضای	محل امضای	محل امضای
استاد پیشنهاد دهنده	نماینده ناظر	اعضای گروه تدوین

عنوان درس : مفردات قرآن	شماره درس: ردیف۱۵

مقدار ساعت : ۳۲

نوع درس : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت معنا و صیغه برخی واژه های مهم و رایج در قرآن کریم ، همراه با معرفی منابع آن

سرفصل ها :

واژه های قرآن کریم روش ها و منابع آن

بخش اول: مباحث نظری:

الف: کلیات:

۱- ضرورت بحث مفردات ۲- تاریخچه علم مفردات ۳- معرفی اجمالی پیشگامان دانش مفردات و منابع لغت

ب: ارتباط دانش مفردات با دیگر شاخه‌ها (مثل غریب القرآن، وجوه و نظائر و فقه اللغه).

ج: آشنایی با منابع مفرد شناسی و روش های استفاده از آن

بخش دوم: مباحث عملی:

الف: واژه‌های خداشناسی (فطر- سبح- حقق- غنی- عزز- اله)

ب: واژه‌های معاد شناسی (اجر – حشر – برزخ – ثوب – صور)

ج: واژه‌های انسان شناسی (بشر – روح – نفس – عقل – قلب)

د: واژه‌های پیامبر شناسی (بلغ – هدی– بشر– نذر – نبی- رسول)

ه: واژه‌های اخلاقی(توب– حجب – خشی- خوف- خلص-زکو- سرف- صدق)

و: واژه‌های سیاسی- اجتماعی(ظلم- عدل- صلح- ولی- حجج- قتل- نکث)

روش تدریس : **تلفیقی**

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

شیوه ارزشیابی :

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
--	۵	۱۵	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

متن آموزشی : ندارد

منابع:

اصلی:

۱ - المعجم فی فقه لغة القرآن و سر بلاغته / گروهی/ آستان قدر ۱۳۷۸

۲ -التحقیق‌فی‌کلمات‌القرآن‌الکریم/ مصطفوی / وزارت ارشاد اسلامی ۱۴۱۶

۳ -مفردات /راغت اصفهانی/ دار القلم ۱۴۱۶

فرعی:

۱ -التحقیق‌فی‌کلمات‌القرآن‌الکریم/ مصطفوی / وزارت ارشاد اسلامی ۱۴۱۶

۲ -معجم مقاییس‌اللغه/ ابن‌فارس/مکتب الاعلام الاسلامی ۱۴۰۴
۳ -مفردات‌قرآن/ دکتر مؤدب/ احسن الحدیث ۱۳۷۸

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**

عنوان درس : تجوید قرآن کریم	شماره درس: ردیف ۱۶

مقدار ساعت : ۴۸

نوع درس : نظری و عملی

پیش نیاز: روانخوانی وتجوید مقدماتی

هدف: آشنایی با علم تجوید و ایجاد توان روان خوانی و زیبا خوانی قرآن کریم

سرفصل ها :

الف: کلیات: قواعد تجوید

۱ - اهمیت ضرورت و پیشینه تجوید آشنایی با متون

۲ - مراتب قرائت : تحقیق ، تدویر، حدر

۳ -رابطه قرائت: ترتیل و تجوید

۴ -اقسام لحن : جلی ، خفی

۵ - تعریف لغوی و اصطلاحی تجوید

۶ - تجوید نظری ، تطبیقی و عملی (کاربردی)

ب: مخارج حروف :

۱ - تعریف مخرج ۲-تعداد مخارج ۳- مواضع دستگاه تکلم شامل (جوف- حلق- لسان- شفتان- خیشوم) ۴- القاب حروف شامل(جوفی – حلقی- لهوی- ضرسی- شجری- ذولقی- نطعی- اسلی- لثوی- شفوی- غنوی)

ج: صفات حروف :

۱ - تعریف صفات – اقسام صفات ذاتی (ممیزه) و عارضی(محسنه)

۲ - صفات ذاتی متضاد: جهر و همس – شدت و رخوت و توسط – استعلاء و استفال – اطباق و انفتاح

۳ - صفات ذاتی غیر متضاد : صفیر – قلقله – لین – انحراف – تکریر - تفشی – استطاله – نبر – نفث- خفاء و غنه

د: احکام :

ترقیق و تفخیم- احکام لام جلاله – احکام حرف راء – ادغام - احکام میم ساکن – احکام نون ساکن و تنوین - جمع بندی موارد غنه

هـ: مد : اصلی – فرعی – متصل و منفصل- لازم و عارضی – لین

ی: استثنائات روایت حفص : شامل : اماله – تسهیل – اشمام – سکت – موارد دو وجهی

شیوه ارزشیابی :

تحقیق و تمرین	آزمون شفاهی	آزمون کتبی	سمینار
۴	۸	۸	---

ابزار و امکانات : استفاده از وسائل کمک آموزشی (وایت برد و ویدئو پرژکتور و ...)

شیوه تدریس : تلفیقی

استفاده از چند شیوه برای ارائه ی یک مطلب

متن آموزشی : ندارد

منابع :

اصلی:

۱ -**آموزش تجوید قرآن/علی حبیبی/دفتر نشر مصطفی/۱۳۸۹**
۲ -روانخوانی و تجوید /شهیدی – حبیبی /دانشگاه آزاد اسلامی / ۱۳۸۳
۳ -حلیه القرآن سطح ۲ / موسوی بلده /احیاء کتاب/۱۳۸۰
۴ -روانخوانی و تجوید /شهیدی – حبیبی / مرکز مدیریت حوزه علمیه

فرعی:

۱ -**راهنمای تدریس تجوید قرآن کریم / حبیبی/ نشر مصطفی/**
۲ -روانخوانی و تجوید /شهیدی – حبیبی /دانشگاه آزاد اسلامی / ۱۳۸۳
۳ -حلیه القرآن سطح ۲ / موسوی بلده /احیاء کتاب/۱۳۸۰
۴ -**آموزش تجوید قرآن/علی حبیبی/دفتر نشر مصطفی/۱۳۸۹**

محل امضای	**محل امضای**	**محل امضای**
استاد پیشنهاد دهنده	**نماینده ناظر**	**اعضای گروه تدوین**